

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 14761/2022
09.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Кузовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 46/22 од 15.04.2022. године, у седници одржаној 09.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж рр 46/22 од 15.04.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж рр 46/22 од 15.04.2022. године и пресуда Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту Прр1 23/21 од 09.12.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев да се тужена обавезе да тужиоцу, на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, исплати износ од 1.583.774,00 динара, са законском затезном каматом од 18.05.2020. године па до исплате и **одбија се** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 154.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу, Судска јединица у Сопоту Прр1 23/21 од 09.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 1.583.774,00 динара, са законском затезном каматом од 18.05.2020. године до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана

да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 172.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж рр 46/22 од 15.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, захтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правноснажних судских одлука у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом.

Из тог разлога, Врховни касациони суд је, применом одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 2727/18 од 25.01.2019. године, усвојен је приговор предлагача, овде тужиоца, и утврђено да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року, у предмету Привредног суда у Београду Ст 4155/2010 и наложено стечајном судији у том предмету да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме неопходне мере и радње које су потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника. Решењем Привредног суда у Београду Ст 4155/10 од 22.10.2010. године отворен је поступак стечаја над „Индустијом котрљајућих лежајева“ (ИКЛ) А.Д. Београд, Барајево. Тужилац је у стечајном поступку сврстан у трећи исплатни ред, са износом потраживања од 1.583.774,00 динара, које потиче из радног односа на име неисплаћене зараде. Тужичево потраживање није намирено. Утврђено је да је „Индустија котрљајућих лежајева“ А.Д. у стечају приватизована 15.11.2001. године са 100% приватног капитала, а да је пре тога предузеће било са већинским друштвеним капиталом. Решењем Владе Републике Србије од 07.02.2002. године, суспендовани су

сви органи у предузећу „ИКЛ“ и образован је одбор који ће обављати функцију суспендованог пословног органа.

Предузеће, послодавац тужиоца „Индустрија котрљајућих лежајева“ (ИКЛ), приватизован је по Закону о својинској трансформацији до краја 1999. године тако што је поступак својинске трансформације окончан решењем Министарства привреде од 15.11.2001. године. Држави је, у периоду када је „ИКЛ“ био организован као акционарско друштво, припадало 41,5% од укупног броја акција које су продате на берзи 29.07.2005. године. На дан отварања стечајног поступка над „ИКЛ“ АД Београд, 22.10.2010. године, у власништву акционарског фонда је било 16.274 акција, што представља 0,55% од укупног броја акција.

Решењем Владе РС од 07.02.2002. године, објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 7/01 од 11.02.2002. године, на основу члана 3. и 3а Уредбе о престанку важења Уредбе о обавезној производњи одређених производа, суспендовани су сви органи у предузећу „ИКЛ“ Београд, па је Влада именовала Одбор који ће обављати функцију суспендованих органа управљања и вршиоца дужности директора који ће обављати функцију суспендованог пословног органа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и тужену обавезао да му накнади имовинску штету, због повреде права на суђење у разумном року у траженом износу са припадајућом каматом јер је тужиоцу утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку вођеним над стечајним дужником, а тужилац је доказао постојање узрочне везе између штете, коју је претрпео у виду неисплаћеног потраживања из радног односа признатог у стечајном поступку и повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку, с обзиром да тужена одговара за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року по основу објективне одговорности.

Другостепени суд је побијаном пресудом потврдио првостепену пресуду, наводећи да је у време на које се односи тужиочево потраживање држава имала 41,5% укупних акција тужиочевог послодавца све до 29.07.2005. године, када су акције продате на берзи, да је почев од фебруара 2002. године тужена управљала предузећем преко пословних органа именованих наведеним решењем, те да је имала правну могућност да контролу успостављену решењем од 07.02.2002. године сукцесивно продужава до 2009. године, те да је на туженој била дужност да докаже када је престала да управља пословањем тужиочевог послодавца, на шта се није изјаснила. Како тужиочево потраживање по основу неисплаћених зарада датира из периода када је држава, по посебном пропису, суспендовала органе предузећа „ИКЛ“ и када је њеним пословањем управљала преко органа именованих решењем Владе РС, закључио је да тужиочев послодавац, без обзира на структуру капитала, није био привредни субјекат независан од државе и из тог разлога, у овом случају, немогућност наплате признатог потраживања из радног односа из стечајне масе предузећа може да се доведе у везу са контролом државе над тужиочевим послодавцем и утврђеном повредом права на суђење у разумном року. Из тог разлога, држава тужиоцу одговара за штету по одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног касационог суда, пресуда другостепеног суда заснована је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“ бр. 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од кад је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда до 02.11.2018. године, допуњен на седници Грађанског одељења од 27.09.2019. године).

У конкретном случају, тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према свом послодавцу - „Индустрија котрљајућих лежајева“, у стечајном поступку који је отворен 22.10.2010. године. Тужена није дужна да тужиоцу накнади предметну штету насталу због немогућности наплате његовог потраживања у стечајном поступку, пошто се ради о стечајном дужнику са већинским уделом приватног капитала, односно 100% приватног капитала. Законске мере донете од стране Скупштине Републике Србије (Закон о приватизацији, односно Закон о својинској трансформацији, који је више пута мењан) објективно су онемогућиле благовремено и делотворно намирење потраживања запослених из радног односа према субјекту приватизације са већинским друштвеним и државним капиталом па би због тога, у таквом случају, постојала објективна одговорност Републике Србије за штету причињену запосленима према субјекту приватизације са већинским друштвеним и државним капиталом. Међутим, то овде није случај јер је послодавац тужиоца, како је у конкретном случају утврђено, приватизован 15.11.2001. године, са уделом од 100% приватног капитала, а потраживање тужиоца односи се на период након тог датума. Зато је неоснован захтев тужиоца за исплату материјалне штете, с обзиром на то да не постоји објективна одговорност Републике Србије за штету причињену запосленом према субјекту приватизације, који није био са већинским уделом друштвеног и државног капитала у време када је настала обавеза исплате ових потраживања.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу другом изреке донео применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу чланова 153. став 1, 154. 162. и 163. став 2. у вези члана 165. став 2. ЗПП припадају тражени трошкови целог поступка. Висина је одмерена на име тражених и одређених трошкова за састав одговора на тужбу од стране правобранилаштва у износу од 16.500,00 динара, приступ на три одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара, за састав жалбе од

20.12.2021. године 18.000,00 динара и жалбе од 09.04.2021. године и ревизије у износу од по 33.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи. Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Тужиоцу не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, јер састав одговора на ревизију није била радња потребна за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић